

รายงานการประชุม
 คณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง (รายงานฉบับที่ ๑)
 โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์ และพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์และ
 วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ตามแนวทางมรดกโลก (ระยะที่ ๑)
 ในวันพุธ ที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ น.
 ณ ห้องประชุมชั้น ๔ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

รายชื่อคณะกรรมการที่เข้าร่วมประชุม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
๑.	นายกิตติบุรณ์ สุ่มันตกุล	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่	ประธานกรรมการ
๒.	นายจุลทรรศน์ กิตติบุตร	ศิลปินแห่งชาติ สาขาสถาปัตยกรรม	กรรมการ
๓.	นายชัชวาล ทอดดีเลิศ	ประธานคณะกรรมการโสงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา	กรรมการ
๔.	นางสุวารี วงศ์กองแก้ว	หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาเมือง กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลนครเชียงใหม่	กรรมการ
๕.	นายวิชาญ จองรัตนวิช	ผู้อำนวยการสำนักการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	กรรมการ
๖.	นายเกียรติชัย ลออวรากุล	ผู้อำนวยการกองแผนและงบประมาณ	กรรมการ
๗.	นายพัฒนา พุดताल	หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบติดตามฯ	กรรมการ

ผู้ร่วมประชุม

๑.	รศ.ดร. วรลัญจก์ บุญยสุรัตน์	คณบดีคณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	หัวหน้าคณะที่ปรึกษา
๒.	ผศ.ดร.ชาญณรงค์ ศรีสุวรรณ	คณะที่ปรึกษา	
๓.	อาจารย์อิศรา กันแดง	คณะที่ปรึกษา	
๔.	นางสาวแพรวพร สุขษ์เสีเยร	คณะที่ปรึกษา	
๕.	นายอินทนนท์ สุกกรี	คณะที่ปรึกษา	
๖.	นายสามารถ สุวรรณรัตน์	คณะที่ปรึกษา	
๗.	นางสาววราภรณ์ สุนันตะ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน	
๘.	นางปณัฐิชา ธนะขว้าง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	
๙.	นางศิริประภา ถิระแก้ว	นักวิชาการวัฒนธรรมปฏิบัติการ	
๑๐.	นางอรุณรักษ์ พูลผล	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ	
๑๑.	นายอดิธิธ ธิพิง	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ	
๑๒.	นางสาววรรณิภา คำป็น	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล	
๑๓.	นายเอกภาวิน แซ่เหวียน	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์	

เริ่มประชุม เวลา ๑๐.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้ดำเนินการจัดจ้างคณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดำเนินโครงการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์ และพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ตามแนวทางมรดกโลก (ระยะที่ ๑) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์ และพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ เพื่อดำเนินการปกป้องรักษา คุ้มครอง ฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์และ

ศิลปวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ ตลอดจนการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมตามแนวทางเมืองมรดกโลก โดยมีระยะเวลาดำเนินการ ๒๔๐ วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญาจ้าง และได้มีคำสั่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ที่ ๕๙๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างที่ปรึกษาโครงการฯ ดังกล่าว และได้มีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการทุกท่านทราบแล้ว (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบ)

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อพิจารณา

✿ นายกิตติบุรณ์ สุ่มันตุล ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ (ประธานกรรมการ)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับแจ้งจากคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่าจะได้เสนอรายงานฉบับที่ ๑ รายงานผลการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report) ให้คณะกรรมการตรวจรับจ้างได้รับทราบผลดำเนินงาน ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดส่งรายงานผลการศึกษาเบื้องต้นให้กับคณะกรรมการฯ เป็นการล่วงหน้าแล้วจึงขอเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร. วรลัญจก์ บุญยสุรัตน์ เสนอรายงานผลการศึกษาให้กับคณะกรรมการฯ ได้รับทราบต่อไป

✿ รศ.ดร.วรลัญจก์ บุญยสุรัตน์ หัวหน้าคณะที่ปรึกษา

รายงานฉบับที่ ๑ รายงานผลการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report) โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์ และพัฒนาพื้นที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ตามแนวทางมรดกโลก (ระยะที่ ๑) มีรายละเอียดการนำเสนอประกอบด้วย

- (๑) แนวคิดเรื่องมรดกโลก (World Heritage)
- (๒) แนวความคิดด้านมิติคุณค่าของเมืองเชียงใหม่
- (๓) แนวคิดการศึกษาทางประวัติศาสตร์
- (๔) แนวคิดและวิธีการกำหนดขอบเขตพื้นที่สำรวจเพื่อนำเสนอเมืองเชียงใหม่เป็นมรดกโลก
- (๕) แนวความคิดการจัดทำร่างงานออกแบบเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก
- (๖) แนวความคิด ทางการทำสื่อ เผยแพร่ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการสืบค้นข้อมูล โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้จะเสนอให้คณะกรรมการทราบต่อไป

๑.๑ วัตถุประสงค์ของโครงการฯ

๑. เพื่อการขับเคลื่อนการอนุรักษ์และการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้เป็นเมืองที่มีคุณค่า
๒. เพื่อทำกระบวนการออกแบบเมืองเชียงใหม่เมืองมรดกโลก ฯลฯ
๓. เพื่อจัดทำระเบียบข้อมูลพื้นฐานสำหรับเป็นข้อมูลอ้างอิงทางประวัติศาสตร์และบริบทด้านต่างๆของเมืองเชียงใหม่

๔. เพื่อสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ
๕. เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการทำเอกสารเสนอเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลกต่อองค์การยูเนสโก

ในระยะต่อไป

๑.๒ ขอบเขตงาน

๑. การออกแบบจินตภาพร่วมของเมืองเชียงใหม่
๒. จัดทำเว็บไซต์ เว็บเพจ และการแถลงข่าว

๓. เพื่อจัดระเบียบข้อมูลพื้นฐานสำหรับเป็นข้อมูลอ้างอิงทางประวัติศาสตร์และบริบทด้านต่างๆ ของเมือง

๔. จัดทำร่างเอกสารเตรียมเมืองเชียงใหม่สู่มรดกโลก

ระยะเวลาในการดำเนินงาน : ๒๔๐ วัน นับแต่วันลงนามในสัญญาจ้าง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การจัดทำรายงาน ๓ ครั้ง ได้แก่ Inception Report, Progress Report, Final Report

๑.๓ แผนการดำเนินงาน

๑. การประชุมวางกรอบแนวคิด กลไกในการขับเคลื่อน แผนงานในการดำเนินการ/กรอบคิดเรื่องการจัดทำเว็บไซต์และการแถลงข่าว

๒. กระบวนการออกแบบจินตภาพเมืองนำเสนอเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก

๓. การจัดทำข้อมูลสนับสนุนเพื่อเตรียมการนำเสนอเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก (ระยะที่ ๑) : สสำรวจสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่างาน Mapping, วิถีชุมชน

๔. การประชุมสัมมนา

๕. การจัดทำเว็บไซต์ ๒ ภาษาเรื่องเชียงใหม่เมืองมรดกโลก

๖. การแถลงข่าวความคืบหน้างานมรดกโลก

๑.๔ แนวคิดเรื่องมรดกโลก (World Heritage)

๑) อนุสัญญามรดกโลก

อนุสัญญามรดกโลก (World Heritage Convention) คือสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ทำขึ้นระหว่างรัฐสมาชิกต่างๆ ของสหประชาชาติเพื่อที่จะระบุ ปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ นำเสนอ และส่งผ่านมรดกวัฒนธรรมและธรรมชาติ ซึ่งมีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากลไปสู่อนุชนรุ่นหลัง “อนุสัญญามรดกโลกมีรากฐานอยู่ในการรับรู้ว่ามีมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติเป็นสมบัติที่หาค่ามิได้ และไม่อาจทดแทนได้ ไม่เพียงแต่สำหรับประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้นหากแต่สำหรับมนุษยชาติโดยรวมด้วย”

๒) แนวคิดหลักของมรดกโลก

● **คุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากล (Outstanding Universal Value)** หมายถึงคุณค่าความสำคัญในเชิงวัฒนธรรม และ/หรือ ธรรมชาติที่มีมากกว่าจะเป็นความสำคัญเฉพาะภายในขอบเขตประเทศหนึ่งๆ และเป็นสิ่งสำคัญทั่วไปรวมกันของทั้งในยุคปัจจุบันและอนาคตของมวลมนุษยชาติโดยรวม ความมี “คุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากล” เป็นหัวใจหลักในการนำเสนอ เป็นคุณสมบัติสำคัญของสิ่งที่จะถูกประเมินเป็นเหตุผลที่แหล่งจะได้รับการบรรจุในบัญชีเมืองมรดกโลก และเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องธำรงรักษาไว้ด้วยการปกป้อง คุ้มครอง อนุรักษ์ และการบริหารจัดการ

● **ความแท้ (Authenticity)** หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณสมบัติต่างๆ กับศักยภาพคุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากล จะต้องมีการแสดงออกอย่างสัตย์จริง

● **ความครบถ้วน (Integrity)** ความครบถ้วน คือการวัดความสมบูรณ์หรือความมีอยู่อย่างครบถ้วนของ คุณสมบัติต่างๆ ที่ถ่ายทอดคุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากล สามารถพิจารณาได้จาก

(๑) คุณสมบัติ หรือลักษณะเด่น (Attributes or features)

คือแง่มุมของแหล่งมรดกที่เกี่ยวข้องกับหรือแสดงออกถึงคุณค่าที่โดดเด่นเป็น สากลคุณสมบัติอาจจะเป็นรูปธรรม (Tangible) หรือนามธรรม (Intangible) ซึ่งได้ระบุขอบเขตดังนี้

- รูปร่าง และรูปแบบ (Form and design)

- วัสดุ และเนื้อหา (Materials and substance)

- การใช้สอยและหน้าที่ใช้สอย (Use and function)

- ประเพณี เทคนิคและระบบการบริหารจัดการ (Traditions, techniques and management systems)
- ตำแหน่งที่ตั้ง และสภาพโดยรอบ (Location and setting)
- ภาษา และรูปแบบของมรดกเชิงนามธรรมอื่นๆ (Language, and other forms of intangible heritage)
- จิตวิญญาณและความรู้สึก (Spirit and feeling)

(๒) พื้นที่กันชน (Buffer Zone)

คือพื้นที่ๆ มีการกำหนดขอบเขตชัดเจนพื้นที่หนึ่ง หรือมากกว่า ซึ่งอยู่ภายนอกและมีขอบเขตติดกับแหล่งมรดกโลก พื้นที่ดังกล่าวมีคุณประโยชน์ต่อการปกป้องคุ้มครอง การอนุรักษ์ การบริหารจัดการ ความครบถ้วน ความแท้ และความยั่งยืนของคุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากลของแหล่งมรดก

(๓) พื้นที่โดยรอบ (Setting)

เมื่อพื้นที่โดยรอบเป็นส่วนหนึ่ง หรือเป็นส่วนที่สำคัญของคุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากลของแหล่งมรดก พื้นที่ดังกล่าวก็จะได้รับการพิจารณาขึ้นบัญชีด้วย หรือควรเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่กันชน

๓) หลักเกณฑ์การเป็นเมืองมรดกโลก

เกณฑ์ในการขึ้นบัญชีมรดกโลกมี ๑๐ เกณฑ์ โดยเกณฑ์ที่ ๑-๖ เกี่ยวข้องกับมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนเกณฑ์ที่ ๗-๑๐ เกี่ยวข้องกับมรดกทางธรรมชาติ เกณฑ์สำคัญที่แสดงออกถึงคุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากลในด้านวัฒนธรรม ได้แก่

เกณฑ์ ๑ : เป็นตัวแทนของผลงานชิ้นเอกของอัจฉริยภาพการสร้างสรรค์ของมนุษย์ ประกอบด้วย คุณค่าทางภูมิปัญญาหรือทางสัญลักษณ์ที่สูงส่ง และ ความมีทักษะทางศิลปะ เทคนิค หรือเทคโนโลยีระดับสูง ความมีเพียงหนึ่งเดียว (Uniqueness) นั้นอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้เป็นแหล่งมรดกโลกได้ หากแต่ต้องได้รับการพิจารณาในบริบททางวัฒนธรรม-ประวัติศาสตร์ที่กว้างขวางออกไป

เกณฑ์ ๒ : แสดงออกถึงการแลกเปลี่ยนคุณค่าต่างๆ ของมนุษย์ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือภายในพื้นที่วัฒนธรรมหนึ่งของโลก ในแง่พัฒนาการทางสถาปัตยกรรมหรือเทคโนโลยี ศิลปะที่ยิ่งใหญ่ ผังเมือง หรือการออกแบบภูมิทัศน์หัวใจสำคัญของเกณฑ์นี้ คือ การแลกเปลี่ยนคุณค่าต่างๆ ของมนุษย์ (Interchange of human values) สิ่งที่ใช้ในการประเมิน คือ สมบัติทางกายภาพของแหล่งมรดกโลกด้านสถาปัตยกรรม เทคโนโลยี งานศิลปะ ผังเมือง หรือการออกแบบภูมิทัศน์ ตลอดจนอาจเป็นตัวแทนของความคิด

เกณฑ์ ๓ : เป็นประจักษ์พยานเพียงหนึ่งเดียวหรืออย่างน้อยมีลักษณะพิเศษของการสืบทอดทางวัฒนธรรม หรือของอารยธรรมที่ยังดำรงอยู่หรือสูญไปแล้ว เกณฑ์นี้พิจารณาการสืบทอดทางวัฒนธรรมซึ่งได้กำหนดวิถีชีวิต หรืออารยธรรมในภูมิภาค-วัฒนธรรมเขตใดเขตหนึ่ง และมักจะดำเนินเป็นช่วงเวลายาวนาน การสืบทอดวัฒนธรรมดังกล่าวอาจจะยังดำเนินอยู่และมีชีวิตชีวา หรืออาจจะเสื่อมสลายไปแล้ว โดยยังมีประจักษ์พยานอยู่อาจแสดงออกในวิธีการก่อสร้าง การวางผังที่ว่างหรือผังเมือง หรือการสืบทอดรูปแบบนามธรรม แต่มีผลทางรูปธรรมที่ชัดเจน ในที่นี้คำสำคัญคือ “ประจักษ์พยานที่มีลักษณะพิเศษ” (Exceptional Testimony) ซึ่งตั้งอยู่บนฐานของการสืบทอดทางวัฒนธรรมที่จะต้องเข้าใจในบริบทของคุณค่าที่โดดเด่นเป็นสากล

เกณฑ์ ๔ : เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของประเภทอาคาร กลุ่มสถาปัตยกรรมหรือเทคโนโลยี ซึ่งแสดงถึงช่วงเวลาที่สำคัญช่วงหนึ่ง หรือหลายช่วงในประวัติศาสตร์ของมนุษย์ สำคัญคือ แหล่งมรดกจะต้องแสดงออกในทางใดทางหนึ่งว่ามีความเกี่ยวข้องกับเวลาอันเป็นจุดกำหนดจุดหนึ่งหรือหลายจุด หรือช่วงเวลาที่สำคัญช่วงเวลาหนึ่ง หรือหลายช่วงในประวัติศาสตร์มนุษย์ช่วงเวลาอาจจะมีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์การเมืองหรือเศรษฐกิจหรือประวัติศาสตร์ศิลปะหรือวิทยาศาสตร์

เกณฑ์ ๕ : เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ที่สืบทอดกันมาการใช้ที่ดิน หรือการใช้สอยพื้นที่ในทะเล ซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรม (หรือหลายวัฒนธรรม) หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเมื่อสิ่งแวดล้อมมีความอ่อนไหวเนื่องจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่อาจย้อนคืน ๑๕ คำสำคัญคือ “การใช้ที่ดิน” (Land - use) จะต้องมีความยืดหยุ่นที่ยาวนานพอสมควรที่เกี่ยวข้องกับการตั้งถิ่นฐานหรือการใช้สอยเพื่อให้เกิดการใช้ที่ดินดังกล่าวมีลักษณะเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา การใช้ที่ดินจะต้องเป็นตัวแทนที่โดดเด่นของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มีความสำคัญภายในวิถีชีวิตของวัฒนธรรม หรือเกี่ยวข้องในระดับสากล

เกณฑ์ ๖ : มีความสัมพันธ์โดยตรง หรือความสัมพันธ์เชิงรูปธรรมกับเหตุการณ์หรือประเพณีที่ดำรงอยู่ กับความคิด หรือกับความเชื่อ กับงานศิลปะและวรรณกรรมที่มีความสำคัญโดดเด่นเป็นสากล จุดเริ่มต้นของเกณฑ์นี้เริ่มจากเหตุการณ์ ประเพณี ความคิด ความเชื่อ หรืองานศิลปะหรือวรรณกรรมที่มีความสำคัญโดดเด่นเป็นสากล โดยต้องแสดงออกโดยตรงหรือเป็นรูปธรรมในแหล่งมรดกที่จะต้องได้รับการระบุออกมาซึ่งต้องมีคุณค่าโดดเด่นเป็นสากล ในทางกายภาพของแหล่งด้วย เช่น เมื่อศาสนาหรือกระบวนการเคลื่อนไหวมีความสำคัญโดดเด่นเป็นสากล และสะท้อนออกมาในแหล่งมรดกโดยตรงหรือเป็นรูปธรรม นับเป็นกรณีที่ดีในการขึ้นบัญชี

๔) ประเภทของแหล่งมรดกโลก

มีหลายรูปแบบ โดยพิจารณาจากเกณฑ์การเป็นมรดกโลกที่เป็นองค์ประกอบในแต่ละด้าน คือ

๑. แหล่งมรดกทางธรรมชาติ ในส่วนนี้ของภาพผ่านเกณฑ์หนึ่งเกณฑ์ หรือมากกว่าเฉพาะเกณฑ์ทางธรรมชาติ (ข้อ ๗- ๑๐)
๒. แหล่งมรดกทางธรรมชาติ
๓. แหล่งมรดกแบบผสม ผ่านเกณฑ์อย่างน้อยหนึ่งเกณฑ์ทางวัฒนธรรม กับอีกหนึ่งเกณฑ์ทางธรรมชาติ
๔. แหล่งมรดกแบบผสม
๕. ภูมิทัศน์วัฒนธรรม บางแหล่งอาจเป็นมรดกแบบผสมด้วย แหล่งมรดกในกลุ่มนี้ได้รับการระบุเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม แต่คุณค่าทางธรรมชาตียังเพียงพอที่จะผ่านเกณฑ์ทางธรรมชาติเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง
๖. ภูมิทัศน์วัฒนธรรม
๗. ภูมิทัศน์วัฒนธรรม ได้รับการขึ้นบัญชีภายใต้เกณฑ์ทางวัฒนธรรม เป็นตัวแทนของผลงานร่วมกันระหว่างธรรมชาติและมนุษย์
๘. แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม
๙. แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม แหล่งมรดกในแผนภาพนี้ผ่านเกณฑ์หนึ่งเกณฑ์ หรือมากกว่าเฉพาะเกณฑ์ทางวัฒนธรรม (ข้อ ๑ - ๖)

๕) กรณีศึกษา

กรณีศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เมืองฮอยอัน ประเทศเวียดนาม และย่านเมืองเก่า มาร์ราเกช ประเทศโมร็อกโก ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเมืองมรดกโลกทั้งในด้านความหมาย หลักการ และเกณฑ์ต่างๆ ในการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นเมืองมรดกโลก รวมทั้งศึกษารณีเมืองตัวอย่างที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและประสบความสำเร็จในการดูแลรักษาเมืองที่มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานของเมืองเชียงใหม่

(๒) แนวคิดด้านมิติคุณค่าของเมืองเชียงใหม่

๒.๑ แนวคิดเรื่องมิติคุณค่าของเมืองเชียงใหม่

จากแนวคิด หลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนเมืองมรดกโลกนำไปสู่การค้นหากำหนดแนวคิดเรื่องคุณค่าของเมืองเชียงใหม่ เพื่อระบุถึงคุณค่าของเมืองเชียงใหม่ “คุณค่าโดดเด่นเป็นสากล” Outstanding Universal Value (OUV) เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณลักษณะเฉพาะของเมืองเชียงใหม่ที่มีคุณค่าในระดับสากล มีความสมบูรณ์ (Integrity) และความแท้ (Authenticity) ในเบื้องต้น สามารถสังเคราะห์คุณลักษณะเด่นบางประการที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าที่โดดเด่นของเมืองเชียงใหม่ ได้แก่

- ๑) กระบวนการสร้างเมือง และผังเมืองที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาแขนงต่างๆ
- ๒) เมืองแห่งนิเวศวัฒนธรรม (Cultural Ecology)
- ๓) เมืองแห่งเกษตรกรรม และการค้า
- ๔) เมืองแห่งพิธีกรรม และความเชื่อ
- ๕) เมืองแห่งศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม และช่างฝีมือ

ซึ่งนำไปสู่การมีคุณค่า มิติที่หลากหลายส่งผลให้วัฒนธรรมเมืองเชียงใหม่ทรงคุณค่า เช่น คุณค่าทางประวัติศาสตร์ (Historic Value) คุณค่าทางสังคม (Social Value) คุณค่าทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Value) คุณค่าทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Value) ฯลฯ

คุณค่าที่โดดเด่นของเมืองเชียงใหม่

- ๑) การเลือกทำเลที่ตั้ง และการวางผังเมือง
- ๒) เมืองแห่งนิเวศวัฒนธรรม
- ๓) เมืองแห่งเกษตรกรรม การค้า
- ๔) เมืองแห่งพิธีกรรม ความเชื่อ
- ๕) เมืองแห่งศิลปวัฒนธรรม หัตถกรรม ช่างฝีมือ

อัจฉริยภาพของคนล้านนา หลักฐานทางวัฒนธรรมที่มีพัฒนาการต่อเนื่องยาวนานยังคงปรากฏอยู่อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในปัจจุบัน

(๓) แนวคิดการศึกษาทางประวัติศาสตร์

การศึกษาทางประวัติศาสตร์มีความสัมพันธ์อย่างมากกับหลักฐานที่พบ โดยมักเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในอดีต และมีประเด็นที่ต้องสืบค้นถึงความจริง ดังนั้นจำเป็นต้องมีวิธีการในการรวบรวมค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์หาเหตุผล และข้อสรุป ซึ่งจะเป็นข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่จะนำมาใช้ในการทำงานประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การตั้งประเด็นการศึกษา
๒. การสืบค้น และรวบรวมข้อมูล
๓. การคัดเลือก และประเมินข้อมูล
๔. การวิเคราะห์ และตีความข้อมูล
๕. การเรียบเรียงข้อมูล

(๔) แนวคิดและวิธีการกำหนดขอบเขตพื้นที่สำรวจเพื่อนำเสนอเมืองเชียงใหม่เป็นมรดกโลก

✿ อาจารย์อิสรา กันแดง คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ ม.เทคโนโลยีราชมงคลล้านนา / ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมและผังเมือง

๔.๑ **แนวคิดและวิธีการกำหนดขอบเขต** แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ส่วนหลักเพื่อการจัดทำฐานข้อมูล และแผนที่ ได้แก่

๑. การสำรวจมรดกทางวัฒนธรรมด้านผังเมือง (Surveying of Cultural Heritage in the dimension of Urban Planning)

การกำหนดขอบเขตพื้นที่เมืองเชียงใหม่สู่การเป็นเมืองมรดกโลก

๑.๑ พิจารณาจากข้อกำหนดของ UNESCO ที่ต้องมีพื้นที่แหล่งมรดก (Property), พื้นที่กันชน (Buffer Zone), พื้นที่โดยรอบ (Setting)

๑.๒ อ้างอิงขอบเขตความเป็นเมืองเก่าเชียงใหม่จากแผนที่ พ.ศ. ๒๔๔๓, ๒๔๔๗, ๒๔๖๖

๑.๓ จากการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแผนที่แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่

๑.๔ จากแนวความคิดในการวางแผนบริหารจัดการคุ้มครองปกป้องรักษาแหล่งมรดกของเมืองเชียงใหม่

ขั้นตอนการทำงาน

๑.๑ ศึกษาทบทวนวรรณกรรม การกำหนดขอบเขตเมืองมรดกโลก

๑.๒ ศึกษาทบทวนวรรณกรรม ด้านประวัติศาสตร์ การตั้งถิ่นฐานพัฒนาการของเมืองเชียงใหม่ แหล่งมรดกในเมืองเก่าเชียงใหม่ มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Heritage) มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Heritage)

๑.๓ เตรียมแผนที่พื้นฐาน (Bass Map) กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาเบื้องต้น

๑.๔ ออกแบบระบบการจัดเก็บข้อมูล

๑.๕ สำรวจ ถ่ายภาพ แหล่งมรดกในเมืองเชียงใหม่

- มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Heritage)

- มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Heritage)

๑.๖ วิเคราะห์ข้อมูลแหล่งมรดกของเมืองเชียงใหม่ ร่วมกับ งานผังวิถีชุมชน งานจัดทำบัญชีอาคารที่มีคุณค่า

๑.๗ สังเคราะห์ข้อมูล จัดทำแผนที่ข้อมูลพื้นฐาน เช่น แผนที่ระบบนิเวศของเมืองระดับความลาดเทของเมือง แหล่งน้ำพื้นที่สีเขียวและพื้นที่ป่า แผนที่เมืองเชียงใหม่และเวียงบริวาร แผนที่พัฒนาการของเมืองเชียงใหม่แผนที่การใช้ที่ดินปัจจุบัน แผนที่ภาษี ฯลฯ

๑.๘ สังเคราะห์ข้อมูล จัดทำแผนที่แหล่งมรดกที่มีคุณค่า

- แผนที่แหล่งมรดกที่จับต้องได้ (Tangible Heritage Maps) เช่น แผนที่ระบบนิเวศของเมือง (ดิน, น้ำ, ป่า) แผนที่ผังเมืองเชียงใหม่และพัฒนาการเมือง (โครงสร้างเมือง, องค์ประกอบเมือง เช่น วัด, ตลาด, บ้าน ฯลฯ) แผนที่ชุมชนเดิม ย่านการค้าเดิม แผนที่ที่ว่างของเมือง, พื้นที่สีเขียว, ต้นไม้ใหญ่ แผนที่ภูมินามแผนที่แหล่งศิลปวัฒนธรรม แผนที่แหล่งสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า ฯลฯ

- แผนที่แหล่งมรดกที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Heritage Maps) เช่น แผนที่แหล่งพิธีกรรม คติความเชื่อเรื่องผี พุทธศาสนา และศาสนาอื่น แผนที่แหล่งภูมิปัญญา ฯลฯ

๑.๙ สังเคราะห์ข้อมูล จัดทำแผนที่ขอบเขตเมืองเชียงใหม่เมืองมรดกโลก ได้แก่ พื้นที่แหล่งมรดก (Property) พื้นที่กันชน (Buffer Zone) และพื้นที่โดยรอบ (Setting)

❁ ผศ.ดร.ชาญณรงค์ ศรีสุวรรณ คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ม.เชียงใหม่

๒. การสำรวจมรดกทางสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า (Surveying of Cultural Heritage in the dimension of Architecture)

จัดทำบัญชีรายชื่ออาคารที่มีคุณค่าในเขตพื้นที่ เพื่อประกอบการเสนอชื่อเมืองเชียงใหม่เป็นมรดกโลก และสำหรับใช้ประกอบการวางแผนอนุรักษ์และฟื้นฟูอาคารอย่างมีแบบแผน

- งานสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างที่เป็นหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์ของการสร้างเมือง และการดำรงอยู่ของเมืองรวมถึงโครงสร้างทางด้านสังคม ได้แก่ กำแพงเมือง ประตูเมือง แจ่งเมือง ไม้หมายเมือง คู่น้ำ คันดิน ข่วงเมือง เป็นต้น

- งานสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างที่เป็นหลักฐานของการดำรงอยู่ของ ผู้คน วิถีชีวิต และความเป็นไปของผู้คนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ปราสาทราชวัง คຸ່ມเจ้านาย เรือนพักอาศัย เรือน ร้านค้า อาคาร พาณิชยกรรม ตลาด ที่ว่าง เป็นต้น

- งานสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างที่เป็นหลักฐานที่แสดงออกถึงความเชื่อ ความศรัทธาของผู้คนที่อยู่ในเมืองจากอดีตถึงปัจจุบัน เช่น วัด ศาสนสถาน อนุสาวรีย์ หอผี ศาลหลักเมือง เสาศลักรเมือง

- งานสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างที่เป็นหลักฐานของพัฒนาการด้านเทคโนโลยี และความก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น สถานีรถไฟ โรงสีข้าว สะพาน เป็นต้น

- งานสถาปัตยกรรมและสิ่งก่อสร้างที่เป็นหลักฐานของการเมืองการปกครอง และกระบวนการด้านสังคมและการจัดการ เช่น สถานที่ราชการ ศาล ศาลาว่าการ ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น

ขั้นตอนการทำงาน

การทำงานประกอบไปด้วยขั้นตอนทั้งในส่วนงานภาคสนาม และงานภาคเอกสาร โดยมีขั้นตอนที่สำคัญดังต่อไปนี้

๑. สำรวจภาคสนาม เพื่อจัดทำฐานข้อมูลอาคาร (Fieldwork surveying and Architectural data) ที่มีความสำคัญ โดยระบุตำแหน่ง ชื่ออาคาร ประเภทการใช้งาน เจ้าของ ผู้ครอบครอง ปีที่สร้าง โดยในการเก็บข้อมูล จะมีการสำรวจจริงวัด ถ่ายภาพ เสกัตภาพ ให้ได้รายละเอียดของอาคารแต่ละหลัง เพื่อประกอบการจัดทำข้อมูลเบื้องต้นไปพร้อมกัน

๒. การค้นคว้าด้านเอกสาร (Literature review) เพื่อให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นทางด้านประวัติศาสตร์ รวมถึง สันนิษฐาน ช่วงระยะเวลาที่สร้าง รวมถึงการเชื่อมโยงประวัติศาสตร์ด้านต่างๆ ของเมือง

๓. การประเมินคุณค่า และการจัดลำดับความสำคัญของอาคาร (Architectural evaluation) ในขั้นตอนนี้จะเป็นการลำดับความสำคัญของอาคารที่ได้ทำการสำรวจทั้งหมด โดยใช้ข้อมูลจาก การศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ และข้อมูลการศึกษาด้านรูปแบบสถาปัตยกรรมในขั้นตอนที่ ๒ งานสถาปัตยกรรมจะถูกนำเสนอในลักษณะของพัฒนาการในการสร้างงานสถาปัตยกรรม และพัฒนาการทางด้านรูปแบบสถาปัตยกรรม และให้เกรดตามลำดับความสำคัญของอาคาร

๔. สรุปเอกลักษณ์ของงานสถาปัตยกรรม ที่มีคุณค่าของเมืองเชียงใหม่ (Characteristics approach) ขั้นตอนนี้จะเป็นการคัดเลือกและแสดงตัวอย่างงานสถาปัตยกรรมที่สามารถเป็นตัวแทนของ อาคารที่มีคุณค่าของเมืองเชียงใหม่ โดยในขั้นตอนของการทำงาน จะมีการนำเอาข้อมูลจากการลำดับความสำคัญของอาคาร ในขั้นตอนที่ ๓ มาใช้เป็นข้อมูลในการคัดเลือก

๕. จัดทำรายงานสรุป (Summary) ในขั้นตอนนี้ จัดเป็นการประมวลผลข้อมูลในทุกขั้นตอนพร้อมจัดทำรายงานย่อย ด้านการศึกษาสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าของเมืองเชียงใหม่ การสรุปผล จะประกอบไปด้วยข้อมูลที่สำคัญคือ

๕.๑ ข้อมูลเบื้องต้นของงานสถาปัตยกรรมในเมืองเชียงใหม่

๕.๒ พัฒนาการของการสร้างงานสถาปัตยกรรม

๕.๓ ลำดับความสำคัญของงานสถาปัตยกรรม

๕.๔ เอกลักษณ์เฉพาะของงานสถาปัตยกรรม รายงานสรุป และ

๕.๕ ข้อเสนอแนะเบื้องต้น เรื่องแนวคิดในการอนุรักษ์และจัดการสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าของ

เมืองเชียงใหม่

✿ **นางสาวแพรวพร สุชัยเชียร ผู้เชี่ยวชาญด้านสถาปัตยกรรมและผังเมือง**

๓. การสำรวจมรดกทางวิถีชุมชน (Surveying of Cultural Heritage of community)

ระบบการให้คุณค่าและความหมายที่แฝงฝังในความคิด ความเชื่อและโลกทัศน์ในการดำเนินชีวิตของผู้คนในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ซึ่งแบบแผนของระบบการให้ คุณค่าและความหมายนี้ เป็นเสมือนรหัสทางวัฒนธรรม (Cultural Code) ของกลุ่มคนหรือชุมชน การออกแบบการสำรวจมรดกทางวิถีชุมชน (Community Mapping and Survey) แบ่งออกเป็น ๒ หมวดใหญ่ คือ

๓.๑ หมวดมรดกทางวิถีชุมชน

ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนกับพื้นที่ในหลากหลายระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนก่อรูปเป็นระดับสังคมเมืองในปัจจุบัน ที่ยังคงความมีชีวิตชีวา จากประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนที่ยังอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เมืองเก่าชั้นใน

๓.๒ หมวดการเปลี่ยนแปลงเชิงรูปธรรมของการใช้พื้นที่ในเขตเมืองเก่าชั้นใน (Change of Spatial

Pattern and Land Utilization)

ซึ่งมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อวิถีชีวิต ความผาสุก และระบบการให้คุณค่าและความหมายของความเป็นชุมชน เช่น รูปแบบการใช้ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป รูปแบบการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญของการเปลี่ยนแปลงของเขตเมืองเก่าชั้นใน ที่เกิดขึ้นในภาวการณ์ปัจจุบัน ข้อมูลและความเข้าใจที่ได้จากการสำรวจจะเป็นรูปธรรมอย่างหนึ่ง ในขั้นตอนการจัดทำแผนการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่ต่อไปในอนาคต

ขั้นตอนการทำงาน

๑. ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

๒. การสัมภาษณ์เชิงลึกตามกลุ่มประเด็นและความสัมพันธ์ (Focus Group Interview)

๓. เดินสำรวจเพื่อระบุตำแหน่งทางกายภาพของแหล่งทางวัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับแผนที่

(Mapping)

๔. เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ เพื่อใช้ในการสื่อสารและนำเสนอ (Interpretation)

๕. จัดทำเวทีสาธารณะ (Participatory Workshop and Meeting)

๖. วิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ (Analysis)

๗. สรุปข้อมูลและข้อค้นพบจากการสำรวจเพื่อจัดทำเป็นรายงานขั้นสมบูรณ์ (Final Reporting)

✿ **นายอินทนนท์ สุกกรี สถาปนิก**

(๕) แนวความคิดการจัดทำร่างงานออกแบบเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองมรดกโลก

ในส่วนของการทำงานจัดทำร่างและกระบวนการออกแบบจินตภาพเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ นั้น ประกอบด้วยงานสองส่วนหลักสำคัญในเนื้อหา คือ

๕.๑ งาน “สำรวจ” จินตภาพเมือง ที่ประกอบไปด้วย จินตภาพของเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ในภาพคิดของผู้คน ตามทฤษฎีของการรับรู้องค์ประกอบเมือง (Urban Imaginability) และความต้องการ (Requirement) ต่างๆ

ในย่านและชุมชนของผู้คนเมืองที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเขตเมืองเก่าประวัติศาสตร์และรวมไปถึงผู้คนในบริเวณโดยรอบและอีกหลายๆภาคส่วนในเมืองเชียงใหม่

๕.๒ งาน “สร้าง” จินตภาพเมือง ที่เป็นเสมือนภาพอนาคต (Future Scenario) เมื่อนำเอาข้อมูลสำรวจพื้นฐานมรดกทางวัฒนธรรมด้านผังเมือง ด้านวิถีชุมชน คุณค่าทางสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์วัฒนธรรมและสิ่งปลูกสร้างกายภาพเมือง มาประมวลขึ้นเป็นฐานเงื่อนไขความคิดในงานออกแบบร่าง ร่วมกับการรวบรวมความคิด ความต้องการและจินตภาพของผู้คนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่

ในการทำงานขั้นต้นปฐมภูมินั้น จะต้องทบทวนบทบาท (Urban Role) ของเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ ในฐานะเมืองประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตในสามระดับ ได้แก่ ระดับภูมิภาค, ระดับเมืองและระดับย่าน เพื่อประเมินถึงบทบาทต่างๆของเมืองในขั้นต้น รวมไปถึงการจัดทำ **จินตภาพการรับรู้องค์ประกอบ (Urban Imaginability)** ของเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่จากผู้คนหลากหลายภาคส่วน และการศึกษาจุดแข็งจุดอ่อนต่างๆในหลากหลายมิติ (S.W.O.T. Analysis) เพื่อเป็นข้อมูลในเชิงประกอบ ในการจัดทำกำหนดอนาคตของเมืองประวัติศาสตร์และทิศทางการเติบโตในอนาคตของเมือง (Urban Foresight) รวมไปถึงกรอบเงื่อนไขของปัญหา (Urban Problematic Issues) โดยที่งานการจัดทำร่างออกแบบต้องคำนึงถึงและต้องใช้งานออกแบบเป็นตัวหลักในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ในส่วนการทำงานขั้นทุติยภูมิจะรวบรวมนำเอาข้อมูลจากสามหลักที่สำคัญ อันได้แก่

๑. การสำรวจมรดกทางวัฒนธรรมด้านผังเมือง
๒. การสำรวจมรดกทางสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า และ
๓. การสำรวจมรดกทางวิถีชุมชน มาประกอบขึ้นเป็นเงื่อนไขสำคัญหลัก เพื่อการจัดทำร่างออกแบบโดยประกอบไปด้วยกระบวนการทำงาน
  - ๑) เงื่อนไขแห่งการออกแบบ (Urban Design Conditions)
  - ๒) ปัญหาและความต้องการต่อภาพอนาคต (PROB+PROGRAM = Design Scenario)
  - ๓) ร่างงานออกแบบและแผนอนุรักษ์ (Preliminary Design and Layers of Proposed Design Strategy) อยู่ภายใต้แนวคิด การอนุรักษ์ การพัฒนา และการบริหารจัดการเมืองอนุรักษ์ โดยมีนโยบายระดับต่างๆที่นำไปสู่แผน
    - การปฏิสังขรณ์ (Restoration)
    - การปรับปรุงสภาพ (Renovation)
    - การฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation)
    - การสงวนรักษา (Preservation)
    - การเพิ่มชีวิตเมือง (Revitalization)
    - การส่งเสริมให้เข้มแข็ง (Strengthening& Consolidation)
    - การสร้างใหม่ (Reconstruction& Renewal)
- ๔) การกำหนดนโยบายอนุรักษ์ (Urban Conservation Strategy)

๔.๑ วิธีการกำหนดนโยบายอนุรักษ์ โดยการสำรวจทางภูมิทัศน์เมือง สถาปัตยกรรม และประวัติศาสตร์ และมีการคัดเลือกสถาปัตยกรรมและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่า ร่วมกับการประเมินภูมิทัศน์ประวัติศาสตร์ (Historic Urban landscape) โดยอาศัยเกณฑ์การออกแบบ คือ ความสัมพันธ์ อาคารSetting ภูมิทัศน์ชุมชนและสังคม การออกแบบอาคารใหม่ อื่นๆ

๔.๒ การกำหนดนโยบายการอนุรักษ์ มีการปรับปรุงทุกๆ ๕ ปี

- ระดับภาค
- ระดับท้องถิ่น
- นโยบายเฉพาะด้าน

- ภูมิทัศน์ชุมชน
- การควบคุมการออกแบบใหม่

✿ นายสามารถ สุวรรณรัตน์ นักวิจัย(กลุ่มท้องถิ่นและภูมิภาคศึกษา)

(๖) แนวความคิด ทางการทำสื่อ เผยแพร่ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการสืบค้นข้อมูล

๖.๑ วัตถุประสงค์

- สื่อสารสร้างความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึกให้คนเชียงใหม่เห็นถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรม และศักยภาพของเมืองเชียงใหม่
- เผยแพร่องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก เมืองมรดกโลก การดูแลรักษาเมือง และแนวคิดสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ ดูแลรักษา และพัฒนาเมือง
- ประชาสัมพันธ์การทำงานภายใต้โครงการเชียงใหม่เมืองมรดกโลก

๖.๒ การประชาสัมพันธ์

บนสื่อออนไลน์จัดทำในรูปแบบ

- Website “cmwt.com” เป็นคลังข้อมูล บทความ ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว ความคืบหน้าโครงการ
- Facebook Page “เมืองธรรมดา คนไม่ธรรมดา” เป็นการกระจายข้อมูล(รายวัน) และบทความสู่เครือข่ายโซเชียลมีเดีย เป็นการสร้างสมาชิก และการโต้ตอบกับสาธารณะ

คณะที่ปรึกษาฯ จึงขอจบการนำเสนอรายงานการศึกษาระดับที่ ๑ ให้คณะกรรมการทราบเพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อไป

คณะกรรมการ ได้มีการอภิปราย แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง สรุปได้ดังนี้

นายกิตติบุรณ์ สุ่มันตกุล (ประธานฯ)

➢ ขอชื่นชมคณะที่ปรึกษาที่หาข้อมูลว่าอะไรที่ควรจะต้องเข้าขอบเขตของการเป็นมรดกโลก ทั้งข้อมูลด้านผังเมือง ด้านสถาปัตยกรรม และด้านวิถีชุมชนได้อย่างครบถ้วน ซึ่งรายงานฉบับนี้เป็นเพียงรายงานฉบับแรกเท่านั้นหวังว่าคงจะได้รับอะไรดีๆในรายงานฉบับต่อไป ขอเชิญคณะกรรมการตรวจรับการนำเสนอความเห็นต่อรายงานต่อไป

นายจุลทัศน์ กิติบุตร

➢ เรื่องของชุมชน คนเป็นส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนรวมทั้งคนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาร่วมดำเนินการซึ่งเราพูดอยู่ตลอดเวลาว่าทำอะไรให้เมืองเชียงใหม่เมื่อได้รับการขึ้นเป็นมรดกโลกแล้วดำรงอยู่อย่างยั่งยืน รวมทั้งการดำรงชีวิตที่เกื้อกูลกับธรรมชาติ ยกตัวอย่างเช่น ห้วยฮ่องไคร้ เป็นสถานที่เป็นธรรมชาติเป็นวิถีชีวิตที่อาศัยธรรมชาติรักษาให้คงอยู่ตามสภาพไม่ถูกกลืนไปกับยุคสมัยและการท่องเที่ยว

นายชัชวาล ทองดีเลิศ

➢ เมืองเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ในเชิงลึกที่ยาวนาน เมื่อเทียบกับสถาปัตยกรรมอื่นซึ่งมีลักษณะของความใหญ่โตของสถาปัตยกรรม ซึ่งจะเกี่ยวกับวิธีการอธิบายให้เกิดความชัดเจนและสร้างให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ประเด็นของการเชื่อมร้อยหัวข้อแต่ละหัวข้อ ขึ้นแต่ละชั้น ให้สอดคล้องกันจากประวัติศาสตร์สู่สถาปัตยกรรม วิถีชีวิตชุมชน ระบบความสัมพันธ์ จนกลายมาเป็นเมืองเชียงใหม่ เนื่องจากเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีความหลากหลายของกลุ่มคน มีความเป็นชาติพันธุ์ ซึ่งนำไปสู่วิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมที่แตกต่าง อะไรคือสิ่งที่เชื่อมโยงกันอยากให้ศึกษาและอธิบายความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องกัน

➢ ด้านสื่อ เรื่องของการเชื่อมโยงพลังสื่อทุกชนิด การวางแผนยุทธศาสตร์การสื่อสาร และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อยกระดับการเรียนรู้ นำไปสู่การพัฒนา

นายกิตติบูรณ์ สุมันตกุล (ประธานฯ)

➢ นักท่องเที่ยวหรือผู้คนที่เข้ามาในจังหวัดจะมีลักษณะของการศึกษามาก่อน หรือการมาแบบเสาะหามองพินิจไม่ได้มองผ่านซึ่งเป็นเสน่ห์ของเมืองเชียงใหม่ และถือเป็นความยากลำบากของคณะที่ปรึกษาที่จะดึงความโดดเด่นออกมานำเสนอให้ทุกคนได้รับทราบรวมทั้งการนำเสนอให้ทางคณะกรรมการมรดกโลกทราบได้อย่างชัดเจนในจุดนี้ ส่วนเรื่องของสื่อและการประชาสัมพันธ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ มีเวทีในการนำเสนอหลายเวที เช่น การประชุมหัวหน้าส่วนราชการ การประชุมประจำเดือน การประชุมคณะกรรมการจัดทำแผน และการประชุมต่างๆ จึงจะใช้โอกาสนี้เชิญคณะที่ปรึกษา เข้าไปนำเสนองานที่เราได้ดำเนินการเกี่ยวกับมรดกโลก ในเรื่องรายละเอียดและความเคลื่อนไหว รวมถึงเรื่องต่างๆที่เราได้ดำเนินการที่ผ่านมาเช่น เมืองสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นการดำเนินการควบคู่ไปกับงานมรดกโลกต่อไป

นางสุวารี วงศ์กองแก้ว

ที่ผ่านมาได้มีโอกาสได้ร่วมงานกับทีมที่ปรึกษาในงานด้านศิลปวัฒนธรรมมาโดยตลอดซึ่งจะเข้าใจเกี่ยวกับความยากลำบาก ความต่างของความเชี่ยวชาญที่จะต้องถูกนำมารวมกัน จากที่ได้เห็นจากการนำเสนอคิดว่าทางคณะที่ปรึกษาได้ศึกษารายละเอียดละเอียดคงมีการตกลงร่วมกันจนได้ภาพรวม และทิศทางในการดำเนินงานแล้ว ซึ่งคณะกรรมการตรวจรับงานขึ้นนี้อาจให้มีการรายงานความเคลื่อนไหว และรายละเอียดการดำเนินงานอยู่ตลอดไม่เฉพาะต้องมีการประชุมเมื่อมีการตรวจรับเพื่อให้การดำเนินงานมีการปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเพื่อให้การดำเนินงานมีการติดต่อได้รับคำแนะนำ เกิดการประสานงานไม่ต้องรอให้งานเสร็จแล้วมาติดตามงาน เพราะงานมรดกโลกเป็นงานที่ซับซ้อนและมุมมองของคนนำเสนอจะแตกต่างจากคนดำเนินงาน เมืองเชียงใหม่มีสถาปัตยกรรมที่ไม่เหมือนสถาปัตยกรรมอื่นๆ ไม่เหมือนทัชมาฮาล หรือคอลอสเซียม แต่เราต้องใช้สถาปัตยกรรมในแบบของเรา

การนำเสนอด้านวิถีชุมชน การเรียนมาทางสังคมการนำเสนอทรงสูง (ทรงพีรามิด) มีนัยสำคัญเกี่ยวกับชนชั้นและการปกครอง ดังนั้น ฐานหินหรือชนชั้นแรงงาน ฐานสูงกว่าคือชนชั้นปกครองเมื่อเรานำเสนอมันจะเป็นมิติที่ไม่เท่ากัน ต้องระมัดระวังเรื่องการใช้สัญลักษณ์เชิงห้ามในการนำเสนอควรคำนึงถึงนัยสำคัญซึ่งเป็นมุมมองทางสังคมที่กระทบด้านความรู้สึก แต่ในรูปแบบมิติต่างๆก็ใช้ได้

ด้านสื่อ มีความหลากหลาย มีการเชิญนักเขียนเข้าร่วมเพื่อแบ่งปันความรู้ด้านการเขียนบทความเพื่อนำเสนอ ลักษณะคล้ายบรรณาธิการที่มอบหมายให้นักเขียนหลากหลายรูปแบบนำเสนอผลงานและแนวความคิด ซึ่งทุกคนไม่ได้ทำงานภายใต้การควบคุมของใคร เป็นอิสระต่อกันเพียงแต่มีผู้คอยประสานงานและเก็บเรียบเรียงข้อมูลเพื่อนำเสนอส่วนช่องทางที่จะสามารถนำเสนอ มีทั้งหมด ๓ แนวทาง

➢ เวทีนานาชาติ เนื่องจากได้คุยกับอาจารย์ชญา วัฒนภูติศ ซึ่งท่านจะจัดเวทีนานาชาติ ซึ่งทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จะทราบข้อมูลอยู่แล้ว เนื่องจากงานมรดกโลกเรื่องการแสดงตัวเราต้องพยายามจัดเวทีนานาชาติ ซึ่งเป็นภาระและมีความยุ่งยาก ซึ่งจากการจัดงานดังกล่าวทางอาจารย์ได้ยื่นข้อเสนอว่าเราสนใจหรือมีงานที่ศึกษาได้ ที่อยากนำเสนอ ถ้าสามารถส่งหัวข้อได้ภายในเดือนสิงหาคมนี้ เนื่องจากจัดงานจะจัดช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม ของปีนี้ ซึ่งจะสามารถขึ้นนำเสนอได้โดยนำเสนอเป็นภาษาสากลเนื่องจากผู้เข้าร่วมมาจากหลากหลายประเทศ ซึ่งเราสามารถเลือกมา ๒ – ๓ บทความ และถ้าเรานำเสนอในรูปแบบของชุมชนหรือการจัดนิทรรศการภายนอกจะจัดพื้นที่ในการนำเสนอให้ผู้เข้าร่วมการประชุมได้รับทราบแนวคิดของเมืองเชียงใหม่สู่มรดกโลก

➢ การศึกษาดูงาน ในส่วนของงานมรดกโลกในส่วนของการศึกษาดูงานคือการแสดงตัว ดังนั้นกระบวนการ ขั้นตอน ตลอดจนสถานที่ในการแสดงตัว จะมอบหมายให้ทางคณะที่ปรึกษาประสานงานกับทางองค์การยูเนสโก เพื่อหาต้นแบบหรือเวทีแสดงตัว แลกเปลี่ยน หรือแสดงเจตนารมณ์ และหน่วยงานที่จะเข้าร่วมกับเรา

ปิดประชุม เวลา ๑๒.๐๐ น.

(ลงชื่อ).....ผู้จดยางานการประชุม
(นางสาววราภรณ์ สุนันต์ะ)
เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

(ลงชื่อ).....ผู้ตรวจรายงานการประชุม
(นายพัฒนา พุดตาล)
กรรมการ